

IESPAIDI. Vienā no Norvēģijas apmeklējuma dienām un vietām.

Pēc kooperācijas pieredzes uz Norvēģiju

Oktobra nogalē pēc piecu dienām viesošanās Norvēģijā Latvijā atgriezās kooperatīvu «LATRAPS», «VAKS», «Abra», «Durbes grauds» un «Mezsaimnieks» pārstāvji, kuri Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas (LLKA) organizētā Erasmus+ programmas projekta «Konsorcija darbinieku praktisko zināšanu kvalitātes uzlabošana tālākizglītības nodrošināšanai» ietvaros bija devušies pieredzes apmaiņas braucienā. Latvijas kooperatīvu pārstāvji gan tikās ar Norvēģijas Kooperatīvu asociācijas vadību, gan arī apmeklēja vairākus kooperatīvus un lauku saimniecības.

Pieredzes apmaiņas braucienā kooperatīvu pārstāvji viesojās Norvēģijas Kooperatīvu asociācijā, kā arī apmeklēja lielāko Norvēģijas meža kooperatīvu «Glommen Mjøsen Skog SA», graudkopības kooperatīvu «Felleskjøpet» un piena nozares kooperatīvu «TINE SA» un aprunājās ar šo kooperatīvu biedriem.

Norvēģijā Kooperatīvu asociācija lielākoties darbojas kā informatīva rakstura organizācija, kas kooperatīvu biedriem organizē dažādas apmācības un informatīva rakstura pasākumus. Atšķirībā no Latvijas Norvēģijā katrā nozare darbojas ne vairāk kā divi kooperatīvi. Svarīgi, ka saražotās lauksaaimniecības produkcijas iepirkša-

nas cenu ik gadu nosaka Norvēģijas lauksaimniecības politikas veidotāji sadarbībā ar nozari pārstāvošajiem kooperatīviem.

Mezsaimniecībā strādājošie par saviem lielākajiem izaicinājumiem uzskata Eiropas Savienības (ES) zaļā kura paredzētos ierobežojumus un jauniešu sarūkošo interesi par nozari. Kā skaidroja meža kooperatīva un graudu kooperatīva vadītāji, kaut arī Norvēģija nav ES dalībvalsts, tai ir tendence ļoti daudzos jautājumos sekot ES pēdās. Vaicājot gan kooperatīvu vadītājiem, gan apciemotajiem lauksaimniekiem, kāpēc viņiem ir izdevīgi būt kooperatīvā, ja kooperatīviem jānodrošina produkcijas savākšana no visiem lauksaimniekiem, maksājot vienu un to pašu cenu, visi kā viens atbildēja, ka norvēģiem ir milzīga lojalitāte pret saviem kooperatīviem, jo tie sniedz iespēju saņemt peļņu, kā arī nodrošina aizsardzību, ilglaicīgu stabilitāti un viedokļu pārstāvniecību politiskā līmenī.

Būtiska Norvēģijas kooperācijas specifika ir valstī noteiktā kvotu sistēma, kas ierobežo lauksaimnieku iespējas paplašināt saimniecības darbību, līdz ar to, piemēram, piensaimniecībā par lielu tiek uzskatīta saimniecība, kuras ganāmpulkā ir 25 – 30 govis. Šeit gan jāpiebilst, ka kvotas var iegādāties vai iznomāt arī no citiem lauksaimniekiem, kas ar aktīvo lauk-

saimniecību nenodarbojas, līdz ar to iespējas palielināt saimniecības saražoto produktu apjomu nav ne-sasniedzams rādītājs, ja vien saimnieks tajā var ieguldīt papildu līdzekļus. Galvenais šīs sistēmas mērķis ir panākt, ka Norvēģijas lauksaimnieki ar saražoto produkcijas apjomu apgādā iekšējā tirgus pieprasījumu.

Viena no galvenajām atziņām, kas gūta pēc atgriešanās no Norvēģijas: Latvijas lauksaimniekiem un mezsaimniekiem ir nepieciešama lielāka lojalitāte kooperatīviem un uzticēšanās kooperācijai, taču jāņem vērā, ka arī norvēģiem tas bijis izaicinājums, kas pārvarēts vairāku paaudžu lauksaimnieku ieguldītā smagā darba un pūlu rezultātā.

LLKA Erasmus+ programmā īstenoto projektu «Konsorcija darbinieku praktisko zināšanu kvalitātes uzlabošana tālākizglītības nodrošināšanai» līdzfinansē Eiropas Savienība. Projekta ietvaros 15 kooperatīvo sabiedrību pārstāvji piedalījās pieredzes apguvē Norvēģijā 25. – 29. oktobrī.

Vairāk par Erasmus+ programmu var uzzināt Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) mājaslapas www.viaa.gov.lv sadalā Erasmus+ un programmas mājaslapā www.erasmusplus.lv.

Anna Ēriha,
LLKA Erasmus+
projekta vadītāja

«Laukiem būt!» – Trikātā

Jau visos LLKA birojos sākušās mācības lauku jauniešiem VLT aktivitātē «Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai». Kā ierasts, Valkas un Valmieras biroji šo pasākumu organizē kopā. Neskatojoties uz situāciju valstī bijām nolēmuši, un daļēji tas arī izdevās, informatīvās dienas pasākumu organizēt klātienē. Par pasākuma vietu izvēlējāmies Trikātas pagasta saieta namu «Depo». Tomēr ne viss izdevās, kā plānots, jo daļa dalībnieku bija klātienē, bet daļa sekoja pasākumam tiešsaistē. Jau informatīvās dienas sākuma kopējo video tiešraidi saslēdzām mūsu dalībniekiem Zoom platformā, bet

ar tiem, kuri bija uz vietas, skatījāmies lielajā ekrānā. Arī lektori tāpat – Valmieras novada pašvaldības izpilddirektora vietniece, Atīstības pārvaldes vadītāja Evija Nagle stāstu par Valmieras novada attīstību un plānoto atbalstu uzņēmējdarbībai un iedzīvotājiem prezentēja, izmantojot Zoom platformu. Savukārt mēs par pasākumu «Laukiem būt!» vienlaikus runājām ar klātēsojāiem un tiem jauniešiem, kuri bija ekrānam «otrā pusē». Tā bija pilnīgi jauna, vēl nebijusi pieredze mūsu darbā, kuru apgūt prasa situācija valstī.

Tomēr ne visu iespējams izdarīt attālināti. Mūsu informatīvās dienas

plānojumā bija paredzēta viesošanās pie Trikātas pagasta uzņēmējas Raisas Jablonskas, kuras uzņēmums «R Chocolate» atrodas blakus saieta namam «Depo». Tieši satiki Raisu un uzklāusīt stāstu par to, kā viņa nonākusi līdz savam uzņēmumam un kā tas attīstījies, vēlējāmies. Un, protams, arī degustēt viņas izlolotās dažādās školādēs trifleles un citus produktus, un tā nu ir lieta, kas «caur ekrānu» nav iespējama. Paldies Raisai Jablonskai par sirsniņo uzņemšanu un atklāto sarunu, tas iedvesmo jauniešus ticēt tam, ka arī viņu plāni īstenošies.

Valda Empele,
LLKA Valkas konsultāciju birojs

Meža īpašnieku viedokli gaida līdz gada beigām

Lai saglabātu dabas vērtības un vairotu tās daudzveidību, vēl līdz šā gada beigām meža īpašnieki aicināti izteikt savu viedokli par nepieciešamajiem atbalsta veidiem dabas vērtību saglabāšanai privātajos mežos, piedaloties Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) filiāles Meža konsultāciju pakalpojumu centrs (MKPC) sadarbībā ar Vidzemes Augstskolu un Dabas aizsardzības pārvaldi rīkotajā aptaujā.

Anketu privāto mežu īpašnieki var aizpildīt gan pie MKPC konsultantiem, gan arī tiešsaistē: https://bit.ly/aptauja_meži

Aptaujā ļoti gaidīti viedokļi no tiem mežu īpašniekiem, kuru mežs atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, un tiem, kuru mežos sastopami Eiropas Savienības (ES) nozīmes biotopi. Aptauja ietver jautājumus par kompensācijām saistībā ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem, motivējošiem pasākumiem un nepieciešamo atbalstu dabas vērtību saglabāšanai mežā un par līdzšinējo meža apsaimniekošanas praksi, kā arī attieksmi pret saimnieciskās darbības ierobežojumiem un mežā sastopamajām dabas vērtībām.

Aptauju rīko MKPC, savukārt datu apstrādi un analīzi veiks Vidzemes Augstskola. Iegūto informāciju izmantos, lai piedāvātu risinājumus dabas vērtību saglabāšanai privātajās zemēs, pilnevidotu kompensāciju mehānismus, attīstītu ilgtspējīgu mežu un zālāju apsaimniekošanas sistēmu, kā arī izstrādātu un praksē pārbaudītu brīvprātīgus, līgumiskās attiecībās balstītus mehānismus dabas vērtību saglabāšanai privātajās mežā zemēs.

Aptaujas rezultātus publicēs 2022. gadā projekta *LatViaNature* mājaslapā.

Madara Černuho,
aptaujas koordinatore,
e-pasts: madara.cernuho@mkpc.llkc.lv

Konference «Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā no 2023. gada»

Jau nedaudz vairāk kā pēc gada spēkā stāsies jaunā Eiropas Savienības Kopējā lauksaimniecības politika (KLP). Kādi stratēģiski mērķi tajā ir Latvijai, aicinām uzzināt tiešsaistes konferencē «Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā no 2023. gada: KLP reforma un KLP Stratēģiskais plāns Latvijai», ko sadarbībā ar Zemkopības ministriju (ZM) rīko Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC).

Konference 12. novembrī būs skatāma www.laukutikls.lv, kā arī LLKC Facebook kontā. Konferences sākums – pulksten 11.00.

Ir svarīgi, lai KLP un tās atbalsta pasākumi dotu spēcīgus un mērķtiecīgus stimulus Latvijas ražojošo nozaru un lauku apvidu attīstībai. To, kā tas izdevies līdz šim un kādas ir nākotnes perspektīvas, skaidros **zemkopības ministrs Kaspars Gerhards**.

Savukārt par KLP reformas praktiskajiem ieviešanas aspektiem kā pārejas periodā, tā no 2023. gada un būtiskākajām izmaiņām Eiropas Zaļā kura ietekmē informēs **ZM valsts sekretāri vietniece Rigonda Krieviņa**.

ZM Lauku attīstības departamenta vadītāja Liene Janone informēs, kādi KLP atbalsta instrumenti būs pieejami no 2023. gada. Būs arī plašāka informācija par to, kādi stratēģiski uzstādījumi nacionālajā līmenī izvirzīti pieejamā finansējuma efektīvai izlietošanai.

Nemot vērā, ka nozīmīgākā Latvijas KLP stratēģiskā plāna finansējuma daļa tiks novirzīta vides un klimata mērķu īstenošanai dažādu atbalsta instrumentu formā, konferencē informēs arī par to, ka **vides pārskats tiek nodots sabiedriskajai apspriešanai līdz 2021. gada 30. novembrim**.

UZZINĀJI

2021.-2027. gada periodā tiešajiem maksājumiem pieejamais finansējums ir 2,475 miljardi euro. 2021.-2027. gada periodā no tiešajiem maksājumiem ir paredzēts pārdaļīt finansējumu lauku attīstībai 128,3 miljonu euro apmērā. Līdz ar to 2021. un 2022. gadā, kas ir noteikts kā pārejas periods, tiešajiem maksājumiem pieejamais finansējums ir 633,2 miljoni euro, savukārt 2023.-2027. gadā – 1,714 miljardi euro. Savukārt lauku attīstības atbalsta pasākumiem periodā no 2023. līdz 2027. gadam finansējums ir 765,5 miljoni euro.

Plašāka informācija:
Zanda Dimanta-Svilpe,
Valsts Lauku tīkla sekretārīts, zanda.dimanta@llkc.lv,
tālrunis: 26135858